

Creatief aan de slag, zónder einddoel

Damaris Oliveira en Mirja van der Bijl zijn atelierpedagogen. Ze geven creatieve workshops aan kinderen, onder andere op basisschool de Dapper in Oost. 'Door zelf iets te ontdekken, creëren kinderen een web aan nieuwe connecties in hun brein.'

Biko van Deljik
AMSTERDAM

Ze willen het even duidelijk hebben: Damaris Oliveira (53) en Mirja van der Bijl (56) doen níét aan knutselen. De naschoolse workshops die ze organiseren voor kinderen van basisschool de Dapper in Amsterdam-Oost, vallen in het straatje van de atelierpedagogiek.

Het verschil? "Atelierpedagogiek is procesgericht," legt Van der Bijl uit. "Hoe het proces van kinderen eruitziet weten we niet van tevoren, maar dat is juist zo belangrijk: dat ze ruimte en vrijheid krijgen. Door zelf iets te ontdekken creëren ze een web aan nieuwe connecties in hun brein."

Oliveira en Van der Bijl werken voor het Kris Kras Atelier, een collectief van atelierpedagogen dat op meerdere locaties in Amsterdam workshops geeft. Naast basisschool de Dapper geeft Kris Kras Atelier, gefinancierd door de gemeente, ook workshops op basisschool De Optimist op Zeeburgereiland, basisschool De Bron in Amsterdam-West en Kindcentrum Sarphati in De Pijp.

Magneten, natuurklei en tape

De workshops zijn bedoeld om de verbeeldingskracht en het doorzettingsvermogen van kinderen te stimuleren. Allemaal volgens de filosofie van 'begrijpen met je handen', zoals omschreven in het gelijknamige boek. Zo gaan kinderen bij verschillende 'werkstations' aan de slag met diverse materialen: magneten, natuurklei, gereedschap, tape, noem maar op. En dan maar kijken wat er gebeurt.

In 2024 kreeg Oliveira een verzoek van basisschool de Dapper om ook daar naschoolse activiteiten te organiseren. De basisschool in de Dapperbuurt is een familieschool, bedoeld voor kinderen uit gezinnen die extra aandacht en ondersteuning kunnen gebruiken op sociaal of cultureel vlak.

"Het is een bijzondere school, met een multicultureel karakter," zegt Oliveira. Nadat ze de eerste tien weken met een groepje leerlingen uit groep één tot en met vier had afgerond, werd ze gevraagd om het project uit te breiden naar alle kinderen uit groep één en twee. Zes maanden

geleden werd ook Van der Bijl erbij gehaald.

Oliveira verhuisde twintig jaar geleden vanuit Brazilië, waar ze psychologie studeerde, naar Amsterdam. "In Brazilië heb ik jarenlang gewerkt met kinderen die in armoede leefden en niet meer naar school gingen. Ik gebruikte kunst als een weg naar betrokkenheid, om kinderen te verwonderen."

Toen ze tijdens een reis door Europa in Amsterdam verliefd werd en hier een relatie kreeg, besloot ze te blijven. Op de kinderopvang waar ze ging werken, hoorde ze over de eenjarige opleiding tot atelierpedagoog. De keuze was snel gemaakt.

Proces dat nooit stopt

Bij atelierpedagogiek gaat veel aandacht uit naar de manier waarop kinderen worden benaderd terwijl ze creatief bezig zijn. Van der Bijl: "Vaak zeggen volwassenen tegen kinderen dat het 'mooi' is wat ze hebben gemaakt. Daar zit meteen een oordeel in. En bovendien: als iets mooi is, is het klaar. Terwijl wij geloven dat het

'Kinderen die voor het eerst bij ons komen zijn vaak nog bezig met goedkeuring vragen'

'Als ze aan de slag gaan met de materialen komt er, als het goed is, een vorm van rust'

→ Atelierpedagogen Damaris Oliveira en Mirja van der Bijl.
FOTO KOOSJE KOOLBERGEN

nooit klaar is, het is een proces dat nooit stopt."

Oliveira: "Kinderen die voor het eerst vanuit school naar het atelier komen zijn vaak nog bezig met goedkeuring vragen. Dan zeggen ze: 'Juf, ik ben klaar! Heb ik het goed gedaan?' Maar na ongeveer drie sessies zie je dat ze meer vertrouwen krijgen. Dan hoeven ze het niet meer zo nodig aan ons te laten zien."

Na een tijdje 'kriskrassen', zoals Oliveira en Van der Bijl de activiteit in hun workshops noemen, merk je nog iets: het wordt stil. "De eerste vijftien minuten zijn belangrijk," vertelt Van der Bijl. Daarin verwelkomen ze iedereen en proberen ze de kinderen bewust te maken van wat ze gaan doen. Van der Bijl: "Als ze dan aan de slag gaan met de materialen komt er, als het goed is, een vorm van rust."

"We zijn in een supercomplexe maatschappij beland," zegt Van der Bijl, "ook voor deze groeiende kinderen. Wij geven ze de kans om tijdens deze lessen tot hun eigen oplossingen te komen en te vertrouwen op hun eigen ideeën. Dat gun je alle kinderen."